

President Toomas Hendrik Ilves sõitis täna Setomaale, kus Obinitsa – vana seto küla Eesti serval – astus soome-ugri selle aasta kultuuripealinna seisusesse.

"Setomaa on vaimult suur paik siin kahe ilma veerel," kinnitas riigipea.

Mullu oli esimesena soome-ugri kultuuripealinnaks Bõgõ küla Udmurdimaal. Nüüd kandideerisid koos Obinitsaga 25 miljoni soome-ugrilase pealinnaks ka Veszprém'i linn Ungaris ja Vuokkiniemi küla Venemaa Karjalas.

"Meie setode pühendumus ja sitkus on otsekui teejuht, kuidas hoida oma eripalgelist kultuuri, ka üle raskete aegade ja paratamatute muutuste. Erilisuse hoidmine, näiteks UNESCO kultuuripärandisse kantud seto leelo, hoiab rikkamana kogu maailma," rääkis president Ilves soome-ugri kultuuripealinna avamisel Obinitsas.

Ta tunnustas setode visadust oma pärandi hoidmisel ja edendamisel: "Siin – "katõ ilma veere pääl" – näeme, kuidas saab kaasaegseid võimalusi kasutades teha tööd oma pärandi heaks, et kultuuriline ja keeleline eripära kõlaks valjult ja kuuldavalt, toetades ka piirkonna majanduslikku arengut ja kõnetades inimesi paljudest paikadest üle maailma."

Just nii tuleb mõelda ka soome-ugri ühisest asjast, soovitas Eesti riigipea, sest: "Soome-ugri keelte ja kultuuride kestmise tarvis peame tegema enamat kui vaid talletama ja säilitama. Maailm on muutunud küll väikesemaks, kuid me ei tohi lubada, et ta muutub kultuuriliselt vaesemaks."

President Ilvese sõnul saavad vaid soome-ugri rahvad otsustada, kuidas oma elujõudu hoida ja kasvatada, demokraatlikud riigid on selles partnerid ja liitlased.

Ta meenutas, et eesti, soome ja ungari keeled on Euroopa Liidu ametlikud keeled ning näiteks saamid on saanud oma tegusad parlamendid Norras, Rootsis ja Soomes, Lätis aga taastatakse

liivi keelt ja kultuuri. Samas näeme, kuidas Ust-Luga sadama ehitus Loode-Venemaal Soome lahe äärde hävitab vadjalaste külad, loodetavasti mitte kogu rahva ning viimastel aastatel on Venemaal lõpetatud või piiratud soome-ugri rahvaste rahvuskeelse hariduse andmist, mis kiirendab nende assimilatsiooni, nende kultuuri kadumist.

"Siit tuleb selgelt ja väga kujundlikult välja vaba maailma tugevus," ütles president Ilves.

"Vabad ja demokraatlikud ühiskonnad peavad vajalikuks ning julgevad toetada väikeste ja eriilmeliste kultuuride säilimiseks sisuliselt olulisi projekte. Just sisuliselt, mitte vormiliselt olulisi," rääkis riigipea, kutsudes vaba maailma kodanikke olema toeks neile kaugematele hõimuvendadele, kes meie tuge ja abi vajavad.

Ta tegi ringkäigu Obinitsas ning kohtus ka setode ülemsootska Annela Laaneotsa ja soome-ugri kultuuripealinna linnapea Evar Riitsaarega.

Samuti sai president Ilves kokku Setomaa valdadesse kaugemalt tulnud või kodukanti jäänud noortega. Nende seas on ka Maris Andreller (27), kes kolis poolteist aastat tagasi Tallinnast Setomaale ning töötab Värska Kultuurikeskuse juhatajana ja on Seto Folgi peakorraldaja, taastab vana talukohta Säpina külas. Või Värskas sündinud ja kasvanud Paul Hunt (24), kes õppis Tartu Ülikoolis ökoloogiat ning praegu on tagasi Setomaal, elab Nedsaja külas oma talus, kus peab hobuseid ja pakub turismiteenusena hobuvankri matku Mustoja maastikukaitsealal. Samuti näiteks tartlane Meel Valk (29), kes kolis kaheksa aasta eest Setomaale, Nedsaja külla, nüüd on "Maale elama" messi vabatahtlik korraldaja ning õhutanud kahe aastaga kolima Värska valda 24 uut elanikku, samuti koostanud tegevuskava "Noored Setomaale". Aga ka rahvusringhäälingu Kagu-Eesti korrespondent Igor Taro (33), kes ligi üheksa aasta eest kolis abikaasaga Laossina külla, nüüd on Mikitamäe kooli hoolekogu aktiivne liige, Kaitseliidu Põlvamaa maleva rühmaülem ja noorte maale tagasitulemise aktiivne eestkõneleja. Riigipeaga kohtunute seas olid ka põlisest põllumeeste perekonnast Mikk Kooser (29), kes on isa ja kahe vennaga loonud piirkonna elujõulisema talu, ent on ka Meremäe vabatahtliku päästekomando üks loojaid ja juhte ning Kermo Rannamäe (26), kes arendab Misso vallas pere kitsefarmi, turismiteenuseid, lööb kaasa kaitseliitlaste tegevuses.

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229